

Aalto University

Aalto-yliopisto

Turvallisen tilan anatomia – tietosuojailmoitus

Tässä tietosuojailmoituksessa kerrotaan, miten sinun henkilötietojasi käsitellään tutkimukseen osallistujana. Sinulle on lisäksi annettu ”tiedote tutkittavalle” -niminen dokumentti, jossa kerrotaan tarkemmin tutkimuksen toteuttamisesta.

1. Mitä tässä tutkimuksessa tutkitaan ja mikä on henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tässä tutkimuksessa tutkitaan fenomenologisen viitekehyksen ja etnografisten metodien kautta, mistä aineellisista ja aineettomista elementeistä turvalliset tilat rakentuvat ja mikä on turvan ja pelon rytmi tutkittavissa kohteissa. Tutkimuksen lähtöpisteenä toimii Helsingin päärautatieasema, josta tutkimus laajenee muihin haastatteluissa toistuvasti ilmenneisiin pelon ja turvan paikkoihin. Tutkimuksen etnografisiin metodeihin kuuluu koordinoivan tutkijan (Iris Anderssonin) omat kohdehavainnot kirjoittaen, piirtäen, maalaten ja valokuvaten sekä näiden lisäksi tutkittavien kanssa suoritettava kyselytutkimus ja haastattelut. Lisätietoa tutkimuksesta saa ”Tiedote tutkittavalle” -dokumentista.

Tutkimus on aloitettu Aalto-yliopistossa vuoden mittaisen yliopisto-opettajan sijaisuuden aikana lukuvuonna 2022–2023. Tutkimusta on tähän mennessä rahoittanut Askon Säätiö ja Taiteen edistämiskeskus. Lisärahoitusta haetaan.

2. Mitä henkilötietoja tutkimuksessa käsitellään

Havainnointi tutkimuskohteissa

- Havainnot eivät sisällä henkilötietoja.
- Käsien kirjoitetut kenttämuistiinpanot. (Näissä henkilöhavainnot ilman vanhoja tunnisteita, saatetaan mainita tutkimuksen kannalta oleellisia näkö- ja kuulohavaintoihin perustuvia huomioita henkilön sukupuolesta, iästä ja etnisestä taustasta).
- Valokuvat. (Valokuvat otetaan pitkällä valotusajalla, jolloin henkilöitä ei voida tunnistaa. Kuvasarja tarkistetaan kuukauden sisällä kuvaus ajankohdasta. Jos kuviin on jäänyt tunnistettavia ihmisiä kuvat sumennetaan tai poistetaan kokonaan.)

Kyselytutkimus

- Kyselykaavakkeessa kysytään sukupuoli, syntymävuosi sekä syntymä ja asuinpaikkaa monivalinnan avulla.
- Jatkotutkimuksesta kiinnostuneilta kysytään nimi ja sähköpostiosoite/puhelinnumero yhteydenottoa varten.

Haastattelut

- Allekirjoitettu paperinen tutkimuksen suostumuslomake, joka sisältää koko nimen.

- Syntymävuosi, sukupuoli, syntymäpaikka ja nykyinen asuinpaikka. (Tarkka syntymävuosi, syntymä- ja asuinpaikka mahdollistaa henkilöiden kokemusten yhdistämisen maailman tapahtumiin)
- Haastattelun videotallenne sekä tallenteen puhtaaksikirjoitettu teksti. Haastattelut sisältävät paikkatietoja tutkittavan turvan ja pelon paikoista. Lisäksi ne saattavat sisältää arkaluontoiseksi listattuja henkilötietoja, jos haastateltava itse päättää niitä kertoa. Näitä ovat esimerkiksi seksuaalinen suuntautuminen tai uskonto, joilla voi olla merkittävä vaikutus henkilön kokemusmaailmaan. Näitä ei kuitenkaan suoraan kysytä haastateltavalta.
- Muistiinpanot ja havainnot haastateltavien eleistä ja sijoittumisesta haastateltavassa tilassa.
- Haastattelussa kysytään ammattia tai koulutusta. Ammatti mainitaan tuloksissa, jos sillä on erityistä merkitystä henkilön tilakokemuksen kannalta. Esimerkiksi arkkitehdin tai turvallisuusalan koulutus ja/tai ammatti vaikuttavat merkittävästi tapaan havainnoida ja kokea tilaa.

Erityiset eli arkaluonteiset henkilötiedot

Lisäksi tutkimuksessa käsitellään seuraavia erityisiä henkilötietoja:

- ☒ Rotu tai etninen alkuperä
- ☒ Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ☒ Seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä koskevat tiedot

Henkilötietoja kerätään seuraavista lähteistä:

Tutkittavalta itseltään: kyselylomake ja haastattelut (osa B). Arkaluontoisempia henkilötietoja voi esiintyä haastattelujen yhteydessä. Kyselytutkimuksessa kysytään monivalinnan avulla syntymäpaikkaa, joka ei suoranaisesti tarkoita rotua tai etnisyyttä.

Muut: havainnointi Helsingin päärautatieasemalla sekä muissa haastatteluissa toistuvasti ilmenneissä paikoissa ei sisällä suoria tunnistetietoja. Tutkimuksessa saatetaan hyödyntää muiden tutkimusten aineistoja ja tuloksia.

Tutkimuksen menetelmät on kuvattu sinulle tarkemmin ”Tiedote tutkimuksesta tutkittavalle” -dokumentissa.

3. Henkilötietojen käsittelyn tarpeellisuus ja tunnisteellisten tietojen poistaminen

Tutkimuksessa käsitellään vain tutkimuksen tarkoituksen ja toteuttamisen kannalta tarpeellisia tietoja.

Kohdehavainnot eivät sisällä vanhoja tunnisteita. Kyselytutkimus ja haastattelut sisältävät suoria tunnisteita, joista nimitiedot muutetaan satunnaistunnisteeksi heti analysoinnin alussa. Tutkimusaineistoa käsitellään analysointivaiheen alkuosassa tunnisteellisessa muodossa (poissulkien nimet), missä hyödynnetään haastattelujen muokkaamatonta video tai äänitallennetta. Tutkimuksessa tutkitaan kokemusta ja tunteita, minkä myötä kasvojen

eleillä, kehon liikkeillä ja sijoittumisella tilaan sekä äänen sävyllä on merkitystä. Tämä on oleellista tutkimuksen toteuttamisen kannalta.

Tämä jälkeen tiedot muutetaan pseudonyymiin muotoon. Suorat tunnisteet korvataan satunnaistunnisteilla. Haastattelujen data (video- tai äänitallenne) litteroidaan ja samalla haastattelun vastauksissa ilmenevät suoran tunnistamisen mahdollistavat tiedot poistetaan, jos niillä ei ole merkitystä tutkimuksen kannalta. Oleellisia henkilötietoja tutkimuksen kannalta ovat sukupuoli ja syntymävuosi sekä joissain tapauksissa ammatti, seksuaalinen suuntautuminen tai etninen tausta, jos se turvan ja pelon kokemuksen kannalta oleellista.

Mikäli tutkittava paljastaa itsestään esimerkiksi haastattelussa suoraan yksilöiviä tietoja, joista hänen henkilöllisyytensä on mahdollista päätellä, kuten työpaikan nimen ja aseman kyseisessä työyhteisössä, tällaiset tiedot poistetaan litterointivaiheessa.

Mikäli tutkittava paljastaa haastattelussa arkaluonteisia tietoja, eikä tällaisten tietojen käsittely ole välttämätöntä ja ne eivät ole tutkimuksessa millään tavalla mielenkiinnon kohteena, kyseiset tiedot poistetaan litterointivaiheessa.

Haastateltavista ei oteta valokuvia, vaan valokuvia otetaan yleisesti havainnoinnin paikoista. Haastateltavan luvalla haastattelut voidaan nauhoittaa tai videoida.

Tutkittavan henkilöllisyyttä ei ole mahdollista tunnistaa tutkimuksesta tehtävästä tieteellisestä julkaisusta tai muista julkaistavista tutkimustuloksista. Julkaisuissa voidaan esittää syntymävuosi, sukupuoli, kansallisuus ja/tai ammatti tai muita paikkatietoja, jos se oleellinen haastateltavan tilakokemuksen ja siten koko tutkimuksen kannalta.

4. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

☒ Henkilötietojen käsittelyperusteena on yleisen edun mukainen tieteellinen tutkimus

5. Henkilötietojen jakaminen

Tutkimuksen A-osa ei sisällä henkilötietoja.

Tutkimuksen B-osan (kyselytutkimus ja haastattelut) tietoja voidaan luovuttaa kolmansille osapuolille alla mainituin perustein.

Kyselytutkimuksen ja haastatteluiden tulokset koskien Helsingin päärautatieasemaa jaetaan VR Groupin kanssa. Jaetusta aineistoista ei pystytä tunnistamaan henkilöä.

Tutkimus julkaistaan suomenkielisenä monografiana, joka käännetään englanniksi. Mahdollisuutta englanninkieliseen artikkeliin tai artikkeleihin ei suljeta pois. Henkilötietoja sisältävää tutkimusdataa voidaan luovuttaa kolmannelle osapuolelle, kuten tieteelliselle julkaisulle, tieteellisen julkaisemisen vertaisarviointiprosessia (peer review) varten tai muuta tieteellisten tutkimustulosten validoinnin tai julkaisun kannalta välttämätöntä tarkoitusta varten. Tutkimusdata on pääosin suomenkielistä, jolloin on epätodennäköistä, että aineistoa tullaan käyttämään kansainvälisissä julkaisuissa.

Mahdollisuus jatkotutkimukseen pidetään avoinna. Kerättyä tutkimusdataa voidaan käyttää saman tieteenalan tieteelliseen jatkotutkimukseen tai tutkimusta tukevien muiden tieteenalojen tutkimukseen. Osana mahdollista jatkotutkimusta, tutkimusdataa voidaan luovuttaa myös muille yliopistoille tai tutkimuslaitoksille, mikäli se on tarpeellista tutkimuksen toteuttamisen kannalta.

Käsittelijät: Tutkimuksessa ei käytetä ulkopuolisia sopimuskumppaneita litterointiin tai data-analyysiin.

6. Kansainväliset tietojen siirrot

Tutkimushankkeen toteutusvaiheessa henkilötietoja sisältävää tutkimusdataa ei tulla siirtämään EU/ETA-alueen ulkopuolelle. Kuitenkin osana tieteellistä julkaisuprosessia henkilötietoja sisältävää tutkimusdataa saattaa olla välttämätöntä jakaa EU tai ETA alueen ulkopuolella julkaisijoille tai vertaisarvioijille tutkimustulosten varmentamiseksi, sillä kyseiset osapuolet saattavat sijaita EU/ETA alueen ulkopuolella. On kuitenkin poikkeuksellista, että osana julkaisu prosessia tulisi luovuttaa henkilötiedoksi luokiteltavaa dataa.

7. Henkilötietojen säilytys ja suojaaminen

Manuaalisen aineiston suojaaminen: Paperiset suostumuslomakkeet säilytetään lukollisessa kaapissa.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot: Henkilötietoja käsitellään ja säilytetään Aalto-yliopiston hyväksymissä tietoturvalisissä järjestelmissä. Käytettävät tietokoneet sekä tietojärjestelmät on suojattu käyttäjätunnuksella ja vahvalla salasanalla. Pääsy henkilötietoja sisältävään tutkimusaineistoon on teknisesti rajattu niin, että ainoastaan tutkimuksen toteuttamisen kannalta välttämättömillä henkilöillä on pääsy henkilötietoihin.

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa: Tutkimuksen osan B aineistoa voidaan arkistoida Tampereen yliopiston FSD Tietokantaan. Tietokantaan tallennetaan vain litteroitu, täysin anonyymi ja kuvailtu aineisto, jos se on saadun tutkimusaineiston pohjalta mahdollista ja mielekästä. Täysin anonyymisoitua dataa ei katsota henkilötiedoksi.

8. Henkilötietojen säilytys ja poistaminen

Poistaminen tutkimuksen aikana ja tutkimuksen jälkeen

Valokuvan originaaleja raw-tiedostoja säilytetään korkeintaan kuukausi, jonka aikana niistä valikoidaan ja editoidaan säilytettävät. Lopullisista valokuvista ei voida tunnistaa ihmisiä ja niistä tulee osa väitöstyön kuvitusta.

Allekirjoitettuja suostumuslomakkeita ja videotallenteita säilytetään niin kauan, kuin aineistosta tehdään tutkimusta.

Kerättyä tutkimusdataa voidaan käyttää saman tieteenalan jatkotutkimukseen tai tutkimusta tukevien muiden tieteenalojen tutkimukseen. Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto

poistetaan, kun on kulunut viisi (5) vuotta sellaisesta viimeisestä tieteellisestä julkaisusta, johon kyseistä tutkimusaineistoa on hyödynnetty ja käytetty.

9. Tutkimukseen osallistuvan oikeudet

Yleisen tietosuojasetuksen (GDPR) mukaan henkilöllä on oikeus:

- saada tietoa henkilötietojensa käsittelystä
- tarkastaa itseään koskevat tiedot
- pyytää tietojensa oikaisua
- pyytää tietojensa käsittelyn rajoittamista
- vastustaa tietojensa käsittelyä
- Oikeus tietojensa poistamiseen, jos tietosuojasetuksen 17 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät ja käsittely ei ole enää tarpeen yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos tietojen poistaminen todennäköisesti estää kyseisen käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti.

Siinä tapauksessa, että tutkimuksen tekeminen ei edellytä tai ei enää edellytä rekisteröidyn tunnistamista, rekisterinpitäjä ei ole velvoitettu hankkimaan lisää tietoja, jotta data tai rekisteröity voitaisiin tunnistaa vain sen vuoksi, että rekisteröity voisi käyttää oikeuksiaan. Jos rekisterinpitäjä ei tunnista dataa, joka on liitettävissä tiettyyn rekisteröityyn, niin rekisteröidyllä ei ole oikeutta tietojen tarkastamiseen, tietojen korjaamiseen, tietojen käsittelyn vastustamiseen eikä tietojen poistamiseen. Jos rekisteröity kuitenkin antaa lisätietoja, joiden avulla hänet voidaan tunnistaa tutkimusdatasta, niin oikeuksia ei rajoiteta.

10. Rekisterinpitäjän yhteystiedot

Tämän tutkimuksen rekisterinpitäjä on Aalto-yliopistona toimiva Aalto-korkeakoulusäätiö sr.

Tutkimuksesta vastaava henkilö

Tutkimuksen toteuttamista koskevat kysymykset voi osoittaa tutkimuksesta vastaavalle henkilölle, joka on tässä tutkimuksessa: Iris Andersson, 0440900210, iris.andersson@aalto.fi

Tietosuojavastaava

Mikäli tutkittavalla on tietosuojaan tai henkilötietojen käsittelyyn liittyviä kysymyksiä tai pyyntöjä, tutkimukseen osallistuvan tulee ottaa yhteyttä Aalto-yliopiston tietosuojavastaavaan: puh. 09 47001 (vaihe), tietosuojavastaava@aalto.fi.

Tässä tietopyyntöpalvelussa voit pyytää tietosuojasetuksen mukaisesti oikeuksien toteuttamista Aalto-yliopistolta rekisterinpitäjänä <https://datarequest.aalto.fi/fi-FI/>.

Jos tutkimukseen osallistuva kokee, että hänen henkilötietojaan on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti, on osallistujalla oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, tietosuojavaltuutetulle (lue lisää: <http://www.tietosuoja.fi>).